

Miljöbokslut 2008

Uppföljning av Södertälje kommuns
Agenda 21-program och energiplan

Innehåll

Förord.....	3
Sammanfattning.....	3
Hänt sedan förra året.....	4
AGENDA 21 MED KLIMATSTRATEGI	
Begränsad klimatpåverkan.....	4
Uppvärmning - elförbrukning.....	4
Lokala delmål.....	4
Transporter.....	5
Samverkan, kommunikation och uppföljning.....	5
Frisk luft.....	6
Giftfri miljö.....	7
Ingen övergödning.....	8
Grundvatten av god kvalitet.....	8
Ett rikt växt- och djurliv.....	9
Levande skogar.....	10
Ett rikt odlingslandskap.....	11
God bebyggd miljö.....	12
Källsortering.....	12
Buller.....	13
Trygghet, demokrati och jämställdhet.....	13
Kultuhistoriskt värdefulla miljöer.....	14
Lokala åtgärder.....	14
Levande sjöar och vattendrag.....	14
Hav i balans samt levande kust och skärgård.....	15
Säker strålmiljö.....	15
Myllrande våtmarker.....	16
Bara naturlig försurning.....	16
Skyddande ozonskikt.....	17
ENERGIPLANEN	
Övergripande mål.....	18
Mål på lång sikt.....	18
Delmål.....	18
Generella åtgärder.....	18
Åtgärder för säker och miljöanpassad energitillförsel.....	18–20
Generella åtgärder.....	18–19
Uppvärmning i centralorten.....	19
Enskild uppvärmning.....	19
Produktion och tillförsel av kyla.....	20
Åtgärder för hushållning med energi.....	20–22
Generella åtgärder.....	20
Kommunal energirådgivning.....	20
Energieffektivisering i kommunens egen verksamhet.....	21–22

Förord

I Miljöbokslut 2008 följs utöver de lokala åtgärderna även de lokala målen upp för första gången, vilket är positivt och viktigt. Målen och åtgärderna utgör grunden för att bedöma hur det går med kommunens miljöarbete. Agenda 21-programmet är mycket omfattande och innehåller många mål och åtgärder. Resultatet visar att vi har uppnått och genomfört en del av målen och åtgärderna men att vi också har en del kvar att arbeta vidare med.

Resultatet visar bland annat att vi klarar målen inom klimatområdet, vilket är mycket glädjande. Under 2009 ska en ny klimatstrategi med nytt klimatmål och åtgärder och handlingsprogram tas fram. Södertälje kommun har ambitionen och viljan att ligga i framkant inom sitt klimat och miljöarbetet.

*Ewa Lofvar Konradsson,
kommunalråd (mp)*

Sammanfattning

Miljöbokslut 2008 är en uppföljning av lokala mål och åtgärder i kommunens agenda 21-program och energiplan. År 2007 genomfördes en uppföljning enbart av åtgärderna men denna gång har vi även genomfört en statusbedömning och kommenterat hur kommunen ligger till avseende de lokala målen.

Lokala delmål

Agenda 21-programmet innehåller totalt 47 lokala mål. Av dem har 15 uppnåtts eller kommer att uppnås (gröna gubbar), 27 är påbörjade och bedöms kunna uppnås (gul gubbar) och fem lokala delmål

bedöms som att de inte kommer att nås (röda gubbar). Energiplanen innehåller 4 lokala delmål, varav 2 är genomförda och 2 är påbörjade.

Åtgärder

Programmet innehåller totalt 96 åtgärder. Av dem är 35 åtgärder genomförda, 54 påbörjade och 7 är inte påbörjade (varav flera föreslås utgå på grund av de inte bedöms som relevanta att arbeta med bland annat på grund av att kommunen inte har rådighet, är ansvarig med mera). Generellt är det en liten förbättring av status på åtgärder jämfört med miljöbokslut för

år 2007. Vad gäller de lokala delmålen har vi ingen tidigare uppföljning och bedömning att jämföra med.

Energiplanen innehåller 40 åtgärder. Av dessa är 16 åtgärder genomförda, 23 är påbörjade och 1 är inte påbörjad. Även gällande energiplanen har ett antal åtgärder blivit genomförda eller påbörjade jämfört med bokslut 2007.

Agenda 21-programmet gäller fram till och med 2010. Under 2009 kommer en ny klimatstrategi att tas fram med nytt klimatmål och åtgärder.

Hänt sedan förra året

I sammanställningen som följer redovisas svaren från ansvariga nämnder och tjänstemän. Svaren för varje åtgärd har sammanfattats och bedömts på en tregradig skala, där symboler ger en snabb bild av i vilken utsträckning åtgärden är genomförd. Symbolerna är följande:

- Åtgärder som är genomförda och tillämpas systematiskt i verksamheterna, eller ser tydligt ut att uppnås inom utsatt tid.
- Åtgärder som är påbörjade men som inte är genomförda eller systematiskt tillämpas i verksamhetens rutiner.
- Åtgärder som inte har påbörjats.

De förändringar som genomförts inom agenda 21-programmet sedan miljöbokslut 2007 är att ytterligare 7 åtgärder genomförts (gått från gula och röda till gröna gubbar) samt 9 ytterligare åtgärder är påbörjade (gått från röda till gula gubbar).

Förändringarna inom energiplanen sedan 2007 är att 6 åtgärder genomförts (gått från gula eller röda gubbar till gröna) samt 9 påbörjats (från röda till gula gubbar).

Markeringar för åtgärder som har förändrat status sedan 2007

Från inte påbörjade till påbörjade har markerats med gul färg

Från påbörjade till genomförda har markerats med grön färg.

Åtgärder som inte längre är relevanta för kommunen att arbeta med har markerats med grå bakgrundsfärg.

Nationellt mål: Begränsad klimatpåverkan

Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte ger negativa effekter av betydelse. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras.

LOKALA DELMÅL

Södertälje kommun arbetar för att minimera sin förbrukning av fossila bränslen.

- År 2007 värms inga fastigheter med kommunala verksamheter med fossila bränslen från enskilda pannor. **Kommentar:** I stort sett värms inga kommunala fastigheter med enskilda pannor.
- År 2010 baseras Söderenergis fjärrvärmeproduktion till minsta 80% förnyelsebara bränslen (enl IPCC definition av förnyelsebara bränslen), **Kommentar:** År 2008 uppgick Söderenergis andel biobränslen till 76%.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
UPPVÄRMNING – ELFÖRBRUKNING			
Södertälje kommun föregår med gott exempel. Kommunen arbetar bland annat aktivt för att fjärrvärmeansluta eget byggande. Kommunen verkar också för att nyproduktion av hus utanför fjärrvärmenätet förbereds för en kollektiv anslutning till när- eller fjärrvärme eller annat kollektivt uppvärmningssystem. Dessutom fortsätter kommunen att köpa "grön el". (I övrigt hänvisas till Södertälje kommuns energiplan)		Kommunen verkar för målet vid all planering och byggande. Kommunen köper endast el från vind och vatten.	
Södertälje kommun verkar för att fjärrkylanätet i centralorten byggs ut till att omfatta alla större konsumenter av komfortkyla.	Kommunstyrelsen	Aktiviteten är genomförd. Kapaciteten på nuvarande system är fullt utnyttjad. Det är i nuläget inte aktuellt att bygga ut systemet ytterligare.	
Södertälje kommun verkar i samarbete med övriga inblandade kommuner, för att samtliga Söderenergis anläggningar uppnår målet (att fjärrvärmeproduktionen till minst 80 % ska baseras på förnyelsebara bränslen) till år 2010.	Kommunstyrelsen	Arbetet pågår. 2008 uppgick andelen biobränslen till ca 76%.	
Södertälje kommun verkar för att Igelstaverket omvandlas till biobränslebaserat kraftvärmeverk.	Kommunstyrelsen	Åtgärden är genomförd.	

LOKALA DELMÅL

- Södertälje kommun arbetar för att minimera sin förbrukning av fossila bränslen. År 2007 drivs 75% av kommunens fordon med icke-fossila bränslen. **Kommentar:** 72 % av kommunens personbilar är miljöbilar. Totalt drivs 45% av kommunens fordon med etanol el eller hybrid. 38% av fordonen drivs med Ecopar (syntetiskt dieselbränsle med miljöfordelar) och 17% av fordonen går på bensin.
- År 2010 har utsläppen av koldioxid från vägtrafiken inom Södertälje kommun stabiliserats på 1990 års nivå. **Kommentar:** Målet är ej genomfört och blir mycket svårt att nå även om ytterligare åtgärder genomförs (Länsstyrelsens bedömning).

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
TRANSPORTER			
Södertälje kommun utarbetar en Södertälje MaTs (utredning för ett miljöanpassat transportsystem) inom Södertälje kommun. Dess mål är att hitta åtgärder för att minska vägtrafikens utsläpp bl.a. genom att fler åker kollektivt, går eller cyklar samt för att bättre ta tillvara den befintliga infrastrukturen.	Kommunstyrelsen	Åtgärden är inte påbörjad och bedöms inte aktuell att genomföra. Vissa andra åtgärder har genomförts. Utredningar och åtgärder/projekt pågår, tex utveckling av en bilpool och samordnade varustransporter.	☹️
Södertälje kommun utarbetar en Resepolicy i syfte att minimera miljöpåverkan från de anställdas resor. I policyarbetet bör åtgärder som distansarbete, samåkning, ekokörning och andra åtgärder som leder till minskat bilåkande ingå.	Kommunstyrelsen	Planering för att ta fram en resepolicy har påbörjats under 2008 och ska genomföras under 2009.	☹️
Södertälje kommun verkar för att nya bostäder, och annan verksamhet i kommunens tätorter, byggs efter kollektivtrafikförsörjda stråk och/eller i anslutning till gång- och cykelvägar.	Stadsbyggnadsnämnden	Ambition i det kontinuerliga planeringsarbetet. Södertälje är en av fyra kommuner som deltar i projektet Hållbart resande i samhällsplaneringen. Under 2008 har en rapport tagit fram och antagits för hållbart resande i Järna. Projektet har ordnat seminarier och gett ut nyhetsbrev med mera.	☹️
Södertälje kommun inventerar och förbättrar vägvisningarna på gång- och cykelbanorna och ser över och föreslår förbättringar på cykelparkeringarna.	Tekniska nämnden	Cykelparkering ingår i utvecklingsarbetet i stadskärnan.	☹️
Södertälje kommun ser till att Gång- och cykelplanen (prioritetsgrupp 1) är genomförd år 2007.	Tekniska nämnden	Merparten av prioritetsgrupp ett är genomförd. En ny cykelplan antogs 2008.	☹️
Södertälje kommun fortsätter att satsa på miljöfordon i syfte att 75 % av kommunens och bolagens fordon år 2007 ska drivas med icke-fossila bränslen.	Tekniska nämnden, de kommunala bolagen	Tekniska nämnden: 72% av kommunens personbilar är miljöbilar. Totalt sett drivs ca 45% av kommunens fordon med etanol, el eller hybrid, 17% på bensin samt 38% av fordonen drivs med Ecopar (viket är ett syntetiskt dieselbränsle med miljöfördelar). Idag finns det tyvärr inget gångbart förnyelsebart alternativ för de tunga lastbilarna. Telgekoncernens fordonsflotta, ca 152 fordon, skall ställas om för användning av förnybara bränslen. 2008 var 27 bilar etanolbilar.	☹️
Kommunens upphandling av samhällsbetalda transporter genomförs så att de bidrar till att väsentligt minska transporternas miljöpåverkan.	Kommunstyrelsen	Åtgärden pågår. Ett nytt bolag för upphandling och inköp har bildats.	☹️
Södertälje kommun inför gratis parkering för miljöfordon.	Tekniska nämnden	Infört 1 juli 2006. Gratisparkering pågår till den 31 dec 2010. Hittills har kommunen fått in 175 intresseanmälningar.	😊
SAMVERKAN, KOMMUNIKATION OCH UPPFÖLJNING			
Södertälje kommun arbetar för ökat samarbete och överenskommelser om partnerskap med företag och stora arbetsplatser kring frågor som rör utsläpp av växthusgaser och minskade utsläpp från transportsektorn.	Kommunstyrelsen	Ett samarbetsprojekt mellan kommunen och Scania kring utvecklandet av ett nytt, hållbart transportsystem har nyligen startats. Samarbete och åtgärder planeras inom kommande klimatstrategi.	☹️
Södertälje kommun tar initiativ till att bilda ett Mobilitetskontor i syfte att informera, starta pilotprojekt samt kommunicera mål, nyckeltal och åtgärder för minskade utsläpp från vägtrafiksektorn.	Kommunstyrelsen	Åtgärden är inte påbörjad och bedöms inte aktuell att genomföra. Åtgärder planeras inom andra projekt, till exempel bilpool samordande varuleveranser.	☹️
Södertälje kommun arbetar aktivt med utbildning i skolan för att nå ut med information och skapa dialog om växthus-effekten och vad man kan göra själv.	Utbildningsnämnden	Aktiviteten ingår i utbildningsplanen och berör alltid nya barn och elever.	😊
Södertälje kommun genomför regelbundna trafik- och cykelmätningar.	Tekniska nämnden	Biltrafiken mäts regelbundet. Cykelmätningar har genomförts 2008 på totalt sju platser där många cyklar. Cykelmätningarna visar att cyklingen ökar i Södertälje.	😊

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
I Södertälje kommuns miljöövervakning ingår att följa upp hur utsläppen av växthusgaser förändras över tiden och att följa upp de övergripande målen inom målområdena "Begränsad klimatpåverkan" och "Frisk Luft".	Miljö-nämnden	Sker fortlöpande. Övervakningen täcker inte alla växthusgaser. Främst fokus på CO2.	
Via miljöboksluten och hemsidan kommunicerar Södertälje kommun utvecklingen inom klimatområdet samt övriga målområden.	Miljö-nämnden	Sker fortlöpande.	

Nationellt mål: Frisk luft

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

LOKALA DELMÅL

- År 2005 överskrider inte halterna av partiklar i luft (PM10) 40 mikrogram/m³ räknat som årsmedelvärde och 50 mikrogram/m³ som dygnsmedelvärde (miljökvalitetsnorm). **Kommentar:** Vi klarar inte miljökvalitetsnormen det vill säga dygnsmedelsvärdet men årsmedelsvärdet. Miljökvalitetsnormen som får överskridas högst 35 gånger överskreds mer än 50 gånger.
- År 2006 överskrider inte halterna kvävedioxid 40 mikrogram /m³ som årsmedelvärde, 60 mikrogram/m³ som dygnsmedelvärde och 90 mikrogram /m³ som timmedelvärde (miljökvalitetsvärde). **Kommentar:** Årsmedelsvärdet klarar, ligger på ca 90 mikrogram/m³ i urban bakgrund men enligt Luftvårdsförbundets beräkningar överskrider dygnsmedelsvärdet utefter E4/E20 fram till Morabergsavfarten.
- År 2010 överskrider inte halten marknära ozon 120 mikrogram/m³ som åtta timmars medelvärde (nationellt mål) **Kommentar:** Överskreds fortfarande, mäts av IVL vid Aspreten.
- Utsläpp av flyktiga organiska ämnen (VOC) minskar med 50% mellan 1997 och 2010. **Kommentar:** Utsläppen har halverats sedan 1997.
- Utsläpp av kväveoxider minskar med 50% jämfört 1995 och 2010. **Kommentar:** Länsstyrelsen bedömer att vi kan nå målen om vägtrafiken utsläpp fortsätter att minska och åtgärdsprogrammet genomförs.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun utreder möjligheterna att införa en miljözon i centrum senast år 2007.	Kommunstyrelsen	Åtgärden föreslås utgå. Införandet av miljözon i Stockholm har även kommit Södertälje till del. Den tunga trafiken bedöms inte heller som ett stort problem i centrala Södertälje	
Detaljplaneringen enligt plan- och bygglagen sker så att exponering för trafikavgaser minimeras. Nya planers effekter på det totala trafikarbetet analyseras.	Stadsbyggnadsnämnden	Ambition i det kontinuerliga planeringsarbetet.	
Södertälje Hamn utvecklar och skärper systemet med miljödifferierad taxa i syfte att påverka rederiernas val av motorer och bränslen.	Södertälje hamn	Ett system med rabatt alternativt tillägg på grundpriset för utsläpp av svavel och kväveoxid har genomförts. Åtgärden verkar dock inte ha gett någon effekt.	
Södertälje kommun utreder möjligheterna att införa generellt eldningsförbud av trädgårdsavfall med eldningsveckor vår och höst.	Miljö-nämnden	Åtgärden är genomförd. Beslutat 2007 i lokala föreskrifter till skydd för människors hälsa och miljön.	
Södertälje kommun arbetar aktivt för att informera kommuninvånarna om hälsoskyddsföreskrifterna för vedeldning samt om hur man kan "elda rätt".	Miljö-nämnden	Sker fortlöpande. På webbplatsen och med återkommande aktiviteter.	
Södertälje kommun ansvarar för att trafikmätningar dels utförs för uppdatering av emissionsdatabasen hos luftvårdsförbundet, dels för uppföljning av effekterna av miljözonen.	Tekniska nämnden	Trafikmätningar genomförs regelbundet och vid behov.	
I Södertälje kommuns miljöövervakning av luftkvaliteten bevakas att miljökvalitetsmålen uppnås.	Miljö-nämnden	Sker fortlöpande.	

Nationellt mål: Giftfri miljö

Miljön ska vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

LOKALA DELMÅL

 Senast till år 2010 har åtgärder identifieras som leder till att de större vattendragen inom kommunen senast år 2020 kan uppnå tillståndsklass 1, dvs mycket låga halter av metaller. Kanalstråket undantaget. **Kommentar:** Målet bedöms som mycket svårt att uppnå även om ytterligare åtgärder genomförs (Länstyrelsen bedömning).

 Saneringen av PCB-haltiga fogmassor och oljor är genomförda år 2010. **Kommentar:** Målet är uppnått. Telge bostäders bostadsbestånd kommer att vara sanerat.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun utarbetar en strategi för inventering och efterbehandling av områden där det finns stora risker för omfattande spridning av farliga ämnen till den omgivande miljön.	Miljö-nämnden	Åtgärden pågår. Under 2009 kommer inventeringen av potentiellt förorenade områden vid pågående miljöfarlig verksamhet att fortsätta. År 2010 förväntas beslutad strategi vara klar.	
I samband med nyexploatering inom Genetaområdet verkar kommunen för att Wasa våtmark kompletteras med ytterligare rening så att inte förorenat dagvatten belastar Måsnaren.	Stadsbyggnadsnämnden, Telge Energi nät AB	Åtgärden pågår. Överläggningar sker med Telge nät. Våtmarken fungerar inte. Telge nät har under 2008 genomfört ett mer intensivt kontrollprogram för att ta ställning till nya åtgärder	
Södertälje kommun utarbetar drift- och underhållsplaner för gatuunderhållet i syfte att uppnå ett renare gatudagvatten.	Tekniska nämnden	Åtgärden behandlas i dagvattenpolicyn och frågan behandlas i en arbetsgrupp tillsammans med Telge nät.	
Södertälje kommun inventerar och reserverar mark för att säkerställa framtida lokala och gemensamma dagvattenlösningar	Stadsbyggnadsnämnden, Telge Energi nät AB	Åtgärden pågår och utreds i flera pågående detaljplaner.	
Södertälje kommun utarbetar "Riktlinjer för hälso- och miljöanpassat byggande i Södertälje" senast år 2005.	Stadsbyggnadsnämnden	Merparten av byggherrarna har arbetat fram egna riktlinjer och program för miljöanpassat byggande. I arbetet med Södra stadskärnan ska långtgående krav som ska följas av samtliga byggherrar tas fram.	
Södertälje kommun, Telgebostäder, Telge fastigheter och Telge Energi inventerar och åtgärdar förekomsten av PCB-haltiga fogmassor och oljor.	Stadsbyggnadsnämnden, Telge Energi nät AB, Telgebostäder, Telge bostäder	Åtgärden pågår och Telge fastigheter prioriterar att genomföra detta.	
Södertälje kommun arbetar aktivt för att alla kontor, bolag och verksamheter använder riktlinjerna för miljöanpassad upphandling.	Samtliga nämnder och bolag	Åtgärden pågår. Ett nytt inköpsbolag, Telge inköp, har skapats för att fortsätta driva detta arbete.	
Södertälje kommun utför kontinuerlig provtagning i det allmänna avloppsnätet med avseende på metaller och andra miljöstörande ämnen	Telge Energi nät AB	Provtagningar genomförs kontinuerligt av SYVAB.	

Nationellt mål: Ingen övergödning

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten skall inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

LOKALA DELMÅL

- Utsläppen av fosfor från mänskliga aktiviteter via avrinningsområdena till Mälaren och kustvatten är 15% lägre år 2015 än år 1995. **Kommentar:** Målet blir mycket svårt att nå även om ytterligare åtgärder genomförs (Länsstyrelsens bedömning).
- Utsläppen av kväve från mänskliga aktiviteter till Mälaren och kustvattnet är 45% lägre år 2015 än år 1995. **Kommentar:** Målet blir mycket svårt att nå även om ytterligare åtgärder genomförs (Länsstyrelsens bedömning).
- De av kommunstyrelsen prioriterade fritidshusområdena inom Södertälje kommun har senast år 2015 gemensamt vatten och avlopp. **Kommentarer:** Kommunen arbetar enligt målet men det bedöms ändå som svårt att nå utan utökade resurser.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun prioriterar följande områden i syfte att ordna gemensamma lösningar för vatten och avlopp, t ex kommunal anslutning eller lokala samfällda reningsverk: <ul style="list-style-type: none"> - Viksberg/Viksäter - Sandviken - Dammkärr/Vattubrinken - Lerhaga 	Kommunstyrelsen	Åtgärden är påbörjad och områdena prioriteras i den ordning som Agenda 21-programmet anger. Generellt finns inte tillräckligt med resurser för att klara mål och åtgärder.	
Södertälje kommun arbetar aktivt för att skapa möjligheter att återföra näring från enskilda och större avloppsanläggningar till jordbruksmark eller liknande.	Miljönämnden	Diskussion påbörjad om samverkansprojekt med flera parter.	
Södertälje kommun utarbetar ett kontrollprogram för att kunna följa upp tillståndet i kommunens vattendrag.	Miljönämnden	Påbörjat. Förväntas klart år 2009.	

Nationellt mål: Grundvatten av god kvalitet

Grundvattnet skall ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

LOKALA DELMÅL

- Grundvattenförande geologiska avlagringar som är av vikt för nuvarande och framtida vattenförsörjning har senast år 2010 ett långsiktigt skydd mot exploatering som begränsar användningen av vatten. (Nationellt delmål) **Kommentar:** Det finns inget långsiktigt skydd men diskussioner pågår för att arbeta målet tillsammans med Vattenmyndigheten.
- Mälarens och Vällingens vattenkvalitet försämras inte. **Kommentar:** Det pågår ett arbete för att skapa ett vattenskyddsområde för en del av Mälaren
- Inga verksamheter bedrivs inom vattenskyddsområdena, som kan hota kvaliteten på grundvattnet. **Kommentar:** Det pågår ett arbete att skydda Malmsjöåsen, till exempel genom att skapa vägskydd från Enhörnaleden.
- Alla människor som bor eller är verksamma inom vattenskyddsområdena har kännedom om de skyddsföreskrifter som gäller. **Kommentar:** Kommunens ambition. Föreskrifter för Malmsjöåsen ska bland annat revideras.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun identifierar de grundvattenförande områden som utgör värdefulla grundvattenresurser och som därmed bör skyddas mot exploatering och föroreningar. Senast år 2010 har de identifierade områdena givits ett tillräckligt skydd mot åtgärder som negativt kan påverka vattnets kvalitet.	Kommunstyrelsen	Åtgärden påbörjad. Miljökontoret har via egna kartläggningar samt de som Länsstyrelsen genomfört mycket god kontroll över de viktigare grundvattenresurser som finns inom kommunen. Däremot har inga av dessa områden givits något speciellt skydd. Detta föreslås göras i samband med översynen och revideringen av Översiktsplanen.	
Södertälje kommun prioriterar tillsynen av de verksamheter som ligger inom de kommunala vattenskyddsområdena.	Miljönämnden	Genomförs fortlöpande.	

Södertälje kommun deltar aktivt i arbetet med att skydda Mälaren och verkar för att förbättra säkerheten hos miljöfarliga transporter som passerar kommunen.	Kommunstyrelsen	Åtgärden pågår. Södertälje kommun deltar i arbetet med att skydda Mälaren dels genom en aktiv medverkan i Mälarens vattenvårdsförbund, men också framför allt genom att prioritera att undermåliga enskilda avlopp inom Mälarens avrinningsområde åtgärdas.	☹️
Södertälje kommun samarbetar med de grannkommuner med vilka vi har gemensamma grundvattentillgångar, så att viktiga principfrågor hanteras lika.	Kommunstyrelsen	Åtgärden pågår kontinuerligt men fokus ligger framför allt på gemensamma ytvattentäktstillgångar.	😊
Södertälje kommun bedriver ett aktivt informationsarbete och en levande dialog med boende och verksamma inom vattenskyddsområdena.	Telge Energi nät AB, Miljönämnden	Information sker alltid till verksamma inom berörda områden.	😊
Södertälje kommun upprättar ett kontrollprogram i syfte att följa Vällingens vattenkvalitet.	Telge Energi nät AB	Ett kontrollprogram för Vällingen är inte längre ett relevant mål för Telge Nät eftersom Vällingetäkten är ersatt av direkt ledning från Djupdal.	☹️

Nationellt mål: Ett rikt växt- och djurliv

Alla arter som naturligt förekommer i Sverige ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med bibehållen genetisk variation. Den biologiska mångfalden bevaras genom att arternas livsmiljöer och ekosystemens funktioner och processer värnas. Naturen med dess växter, djur och övriga organismer är en väsentlig del av människans livsmiljö och en grund för vår hälsa och välfärd.

LOKALA DELMÅL

- ☹️ Senast till år 2010 har förutsättningar skapats för att bibehålla eller öka antalet djur och växtarter med livskraftig förekomst i jordbruks- och skogslandskapet inom Södertälje kommun. Särskild prioritet ges till alla hotade (akut hotade, starkt hotade och sårbara) växt- och djurarter. **Kommentar:** Kommunen arbetar aktivt med målet genom att informera, skydda och sköta naturområden.
- ☹️ Mängden död ved, arealen äldre lövrik skog och gammal skog bevaras och förstärkas till år 2010. **Kommentar:** Kommunen arbetar med frågan, främst i naturreservaten.
- 😊 År 2010 finns de nyckelbiotoper som kommunen har kännedom om år 2003 fortfarande kvar. **Kommentar:** Nyckelbiotoper finns kvar inom kommunens egna mark.
- 😊 Inga biotopskyddsområden som fanns inom odlingslandskapet år 2000 försvinner. **Kommentar:** I huvudsak finns de biotopskyddsområden som kommunen har kännedom om kvar.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun verkar för att skogsvårdsstyrelsen skyddar de särskilt värdefulla nyckelbiotoperna på kommunens mark.	Miljönämnden, tekniska nämnden	Görs fortlöpande. Nyckelbiotoper har dock formellt sätt inget lagligt skydd. Markägare är dock skyldiga enligt miljöbalken att samråda med skogsstyrelsen om åtgärder som förändrar naturmiljön i en nyckelbiotop.	😊
Södertälje kommun inleder ett samarbete med skogsvårdsstyrelsen och kommunens markägare samt förvaltare av park- och grönområden i syfte att åstadkomma konkreta åtgärder för att öka andelen död ved, ädellövträd samt återskapa särskilt värdefulla nyckelbiotoper.	Miljönämnden, tekniska nämnden	Åtgärden föreslås inte prioriteras på grund av att det främst är skogsstyrelsens uppgift att arbeta mot privata skogsägare.	☹️
Södertälje kommun ger kontinuerlig information och rådgivning till de markägare som hyser rödlistade arter på sin mark, enligt kommunens naturdatabank.	Miljönämnden	Åtgärden pågår och förelås prioriteras. Det behövs en samordning och GIS-anpassning av alla databaser där rödlistade arter noteras.	☹️

Nationellt mål: Levande skogar

Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

LOKALA DELMÅL

- Skogsbruket på kommunens mark är certifierat enligt FSC senast 2005. Södertälje kommuns skogar sköts med stor hänsyn till naturvårdens och friluftslivets intressen. **Kommentar:** Certifieringen har inte kommit till stånd. Kommunens skogar sköts dock med stor hänsyn till naturvård och friluftsliv.
- Skogsmarken brukas på ett sådant sätt att fornlämningar och övriga kända värdefulla kulturlämningar inte skadas. **Kommentar:** Södertälje kommuns gröna kilar tillvaratas och skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kilarnas betydelse för människors rekreation samt djur och växters spridningsmöjligheter.
- Grönområden och parker med rekreativvärden i kommunens tätorter bevaras. **Kommentar:** Viss exploatering av parkmark föreslås.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun värnar om de gröna kilarna och ser till att ny bebyggelse inte minskar kilarnas betydelse för människors möjlighet till rekreation samt djurs och växters spridningsmöjligheter.	Kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden, miljönämnden	Bevakas kontinuerligt i planarbetet.	
Vid planering av nya tätortsområden bör det finnas grönstråk ut i landskapet för naturupplevelser och rekreation samt förbindelser till andra naturområden i närheten.	Kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden, miljönämnden	Arbetet pågår och sker fortlöpande i planarbetet.	
Södertälje kommun bedriver redan nu sitt skogsbruk enligt kriterierna i FSC (Forest Stewardship Council), samt fortsätter arbetet med FSC-certifiering i syfte att kommunens skogsinnehav ska certifieras senast år 2005.	Tekniska nämnden	Arbetet pågår men arbetet är försenat. En skogspolicy är antagen 2008 och nästa steg är att upphandla och utforma en skogsskötselplan och ett krav är att utforma den efter kriterierna enligt FSC.	
Som en fortsättning på arbetet med Södertälje kommuns gröna skogsbruksplan, utarbetas senast år 2005 en Skogspolicy där det bland annat framgår hur skogarna ska skötas med avseende på naturvårdens och friluftslivets intressen.	Kommunstyrelsen	Åtgärden är genomförd och en skogspolicy är antagen 2008 i Tekniska nämnden.	
I de fall kommunen inte äger den tätortsnära skogen, tar Södertälje kommun kontakt med berörda markägare i syfte att träffa överenskommelser när det gäller miljöhänsynen i skogsbruket.	Miljönämnden Samhällsbyggnadsnämnden	Åtgärden är eftersatt och bör prioriteras. En arbetsgrupp föreslås bildas med Sbk och Mk. Diskussioner har även förts med skogsstyrelsen som eventuellt kan hjälpa till.	
Södertälje kommun startar en dialog med kommuninvånarna om vilka gröna rekreativområden som finns i tätorterna, värdet av dessa områden samt behovet av att skapa nya.	Stadsbyggnadsnämnden, kommunalnämnderna, miljönämnden	Övergripande grönstrukturplan har påbörjats under 2008. Diskussion förs tills vidare i enskilda planärenden.	
Södertälje kommun bör återkommande inhämta brukarnas, även barns och ungas, synpunkter på hur gröna bostadsnära områden bör skötas och utvecklas. Framförda synpunkter ska beaktas i t ex detaljplaner och skötselrutiner.	Stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, miljönämnden	Kommunen har frekvent kontakt med enskilda medborgare.	
Södertälje kommun gör en inventering av kommunens skolgårdar. Syftet är att skapa en idékatalog för skolgårdar med mer grönska och mindre asfalt så att skolans utemiljöer kan användas i ett "grönt lärande" där eleverna får kunskaper i ekologi och omsorg av naturen.	Stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden	Inventering har gjorts i "Skolgårdsprogrammet" och ingår nu i Skolprogrammet.	

Nationellt mål: Ett rikt odlingslandskap

Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

LOKALA ÅTGÄRDER

- Jordbruksmarker inom kommunen som är av nationellt, regionalt eller lokalt intresse för naturvärden, kulturmiljövärden eller friluftslivet bibehålls. Brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen. **Kommentar:** Viljan är att arbeta enligt detta mål, avsteg görs och vi borde bli bättre på att dokumentera dem.
- Hävden bibehålls på samtliga särskilt värdefulla naturbetesmarker och slåttermarker inom Södertälje kommun. År 2010 är arealen naturbetes- och slåttermark den samma som år 2000. **Kommentar:** I huvudsak arbetar kommunen enligt målet.
- År 2010 bör minst 20% av åkerarealen odlas ekologiskt eller biodynamiskt. **Kommentar:** kommunen saknar rådighet att påverka odlingen på mark som vi inte äger.
- Södertälje kommuns inköp av ekologiska/biodynamiska livsmedel fördubblas till år 2005 (jämfört med 2002) för att därefter öka ytterligare. **Kommentar:** Målet är genomfört och uppnått och idag är 17% av kommunens inköp av livsmedel ekologiska. Målet för 2010 är att öka inköpen av ekologiska livsmedel till 50%.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Exploatering av särskilt produktiv jordbruksmark bör endast ske i undantagsfall och då föregås av en konsekvensanalys där olika samhällsintressen vägs samman. Påverkan på jordbruket, odlingslandskapet och den biologiska mångfalden samt viktiga naturvärden eller kulturmiljövärden bör uppmärksammas.	Stadsbyggnadsnämnden, miljönämnden	Åtgärden föreslås prioriteras och ingår i miljöchecklistan/balanseringsprincipen. För övrigt beaktas åtgärden i samband med detaljplaneläggning och lokaliseringssprövning av ny bebyggelse på landsbygden.	
Södertälje kommun utreder vad kommunen kan göra för att underlätta en omställning till ekologisk/biodynamisk odling samt vilka åtgärder som kan stimulera lantbrukarna att hålla betesdjur.	Kommunstyrelsen	En inventering av betesmarker är genomförd tillsammans med kommunerna i Södertörn. Åtgärden kan sägas pågå i liten omfattning genom det informationsarbete som kommunens ekolog genomför kontinuerligt gentemot kommunens lantbrukare.	
Södertälje kommun fortsätter att handla ekologiskt eller biodynamiskt odlade livsmedel.	Samtliga nämnder och bolag	Arbetet pågår kontinuerligt. Andelen ekologiska inköp har under 2008 uppgått till ca 17% av de totala inköpen av livsmedel, som är ca 40 mkr. Tillagningsköken har ca 25% ekologiska inköp i snitt.	
Södertälje kommun har som ambition att köpa rättvisemärkta produkter.	Kommunstyrelsen	Åtgärden pågår och finns med i ny kostpolicy. Kommunen arbetar också för att bli en Fair trade city.	
I samarbete med de lokala lantbrukarna fortsätter kommunen att driva det pedagogiska projektet "Närodlat". Kommunens skolor engagerar sig i projektet och ger därmed barn och ungdomar möjlighet att se näringskedjan, "från jord till bord".	Kommunstyrelsen, kommunstyrelsen	Projektet har vilat de senaste tre åren.	
Södertälje kommun arbetar aktivt tillsammans med lantbrukarnas intresseorganisationer för att informera och uppmuntra lantbrukare till åtgärder för minskad miljöpåverkan. Exempel är minskad gödsling och besprutning.	Miljönämnden	Åtgärden är påbörjad men har avstannat de två senaste åren men arbetet väntas komma igång efter det att Miljökontoret gjort klar markanvändningsplanerna för de olika delavrinningsområdena.	
Södertälje kommun ger, tillsammans med Länsstyrelsen, kontinuerlig information till kommunens lantbrukare om möjligheten att söka miljöstöd för åtgärder i syfte att bevara jordbrukslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden.	Kommunstyrelsen	Länsstyrelsen har huvudansvar för åtgärden. Åtgärden kan sägas pågå i begränsad omfattning.	
Kommunen bevakar hävden av naturbeten och slåttermarker. Minst vart fjärde år följs inventeringen av de särskilt värdefulla naturbetes- och slåttermarkerna upp.	Miljönämnden	En ängs- och hagmarksinventering har genomförts.	

Nationellt mål: God bebyggd miljö

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö skall utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden skall tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar skall lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

LOKALA DELMÅL

- Södertälje kommuns arbetsplatser har fungerande källsortering senast år 2005. **Kommentar:** Flertalet arbetsplatser i kommunen källsorterar.
- Inom tätorterna bör nätet av återvinningsstationer vara fullt utbyggt år 2005. Över 90% av det avfall som tas emot på Tveta återvinns eller återanvänds. **Kommentar:** Arbetet med att planera och bygga ut fastighetsnära källsorteringen pågår. Ca 80% av avfallet som tas emot på Tveta återvinns eller återanvänds.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
KÄLLSORTERING			
Vid detaljplanering, bygglovsprövning eller tillsyn, förordar Södertälje kommun avfallshantering som möjliggör och underlättar för källsortering.	Stadsbyggnadsnämnden, miljö- nämnden	Arbetet pågår.	
Södertälje kommun i samarbete med Förpackningsinsamlingen och dess entreprenörer, arbetar aktivt för att nätet av återvinningsstationer byggs ut.	Kommunstyrelsen, Telge Återvinning	Telge Återvinning inför successivt fastighetsnära källsortering. Idag finns 45 återvinningsstationer runt om i kommunen. Antalet återvinningsstationer kommer inte öka, eftersom fastighetsnära källsortering prioriteras.	
Södertälje kommun lägger extra stor vikt vid att skolor och förskolor har fungerande källsortering.	Utbildningsnämnden	Särskilt förskolorna är duktiga på källsortering. Skolorna liksom kontor har mest papper att sortera. Åtgärden föreslås prioriteras.	
Telge Återvinning arbetar aktivt med informationsspridning i syfte att synliggöra de insatser som kommuninvånarna gör.	Telge Återvinning	Åtgärden pågår. Information har spridits i "Ditt Södertälje".	
Telge Återvinning fortsätter sprida flerspråkig information i syfte att alla kommunens invånare får samma kunskaper om källsortering och avfallshantering.	Telge Återvinning	Flerspråkig information sprids till vissa områden. Detta kan dock utvecklas.	
Telgebostäder och Telge fastigheter utreder möjligheterna att förbättra förutsättningarna för insamling av avfall, grovsopor och förpackningar i sitt fastighetsbestånd.	Telgebostäder, Telge fastigheter	Telgebostäder arbetar kontinuerligt för att åstadkomma förbättringar av avfallshantering inom företagets fastigheter. Åtgärder hanteras inom ramen för lokala miljömål. Telge Fastigheter arbetar med frågan.	
Telge Återvinning utreder förutsättningarna för ett system där mindre företag kan bli av med sitt farliga avfall.	Telge Återvinning	Telge Återvinning genomför under 2008 ett system som möjliggör för företagare att sortera eget avfall på återvinningscentralerna (Moraberg och på Tveta).	
Södertälje kommuns samtliga nämnder och bolag verkar för att få igång fungerande källsortering på sina arbetsplatser.	Samtliga nämnder och kommunala bolag	Åtgärden pågår med blandat resultat.	

Buller

LOKALA DELMÅL

- Antalet människor som utsätts för störande trafikbuller överstigande gällande riktvärden minskar i enlighet med Södertälje kommuns bullerplan. **Kommentar:** Kommunen arbetar med frågan och en bullerkartläggning har tagits fram.
- Enast år 2007 har Södertälje kommun upprättat en handlingsplan för hur sk tysta områden ska kunna värnas så att tystnaden bibehålles. **Kommentar:** En inventering är genomförd och en handlingsplan planeras.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun inventerar förekomsten av s.k. tysta områden i tätorternas närhet och i naturområden av betydelse för friluftslivet. En handlingsplan upprättas för hur tysta områden ska kunna fortsätta att vara tysta.	Stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, miljönämnden	Inventering genomförd. Åtgärden bedöms fortfarande som relevant men arbetet ligger nere på grund av brist på resurser.	
Södertälje kommun eftersträvar att den ekvivalenta ljudnivån utomhus inte överstiger 55 dB(A) vid nybyggnation av bostäder i tätort. Vid nyetablering av enstaka bostäder och gruppbebyggelse på landsbygden eftersträvas att klara riktvärdet 50 dB(A). I friluftsområden och områden som i översiktsplanen karaktäriseras som orörda eftersträvas att upprätthålla en låg bakgrundsnivå på 40 dB(A).	Stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, miljönämnden	Kommunen arbetar med bullerfrågorna i alla detaljplaner.	
Södertälje kommun verkar för att den antagna åtgärdsplanen mot trafikbuller är genomförd senast år 2007.	Tekniska nämnden	Åtgärden pågår. En bullerkartläggning är genomförd. Bidrag finns att söka för fastighetsägare.	

Trygghet, demokrati och jämställdhet

LOKALA DELMÅL

- Vid planering av samhällets utformning och utveckling söker Södertälje kommun aktivt dialog med berörda grupper och kommuninvånare. Särskild vikt ska läggas vid grupper som normalt inte kommer till tals. **Kommentar:** Flera projekt genomförs för att öka dialogen med medborgare. Bland annat projekt Effektiv Samverkan Södertälje som syftar till att skapa ett tryggare Södertälje. Utbildning av politiker sker även för att utveckla medborgardialogen.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun utreder formerna för att med nya angreppssätt och metoder inhämta synpunkter från berörda i samband med kommunens samhällsplanering.	Stadsbyggnadsnämnden	Nya metoder prövas bland annat i projektet Södra stadskärnan. Under 2006 har nya former såsom öppen VA-planering, öppna samrådsmöten samt gemensamt besök i planområdet och brukarmedverkan prövats.	
Södertälje kommun granskar trafiknätsanalysen ur ett jämställdhets- och könsperspektiv i syfte att trafiknätet ska tillgodose både kvinnors och mäns behov.	Tekniska nämnden	Ej genomförd. Åtgärden bedöms inte som relevant och bör utgå. Kommunen verkar för frågan i planering av trafiknätet.	
Södertälje kommuns belysningsplan utarbetas med full medvetenhet om behovet av trygghet och säkerhet. Både kvinnors, mäns och barns behov av säkerhet och trygghet tillgodoses.	Tekniska nämnden	Ej påbörjad. Den gamla belysningsplanen gäller fortfarande. Åtgärden föreslås prioriteras och en ny belysningsplan tas fram. Resurser saknas för tillfället.	
Tryggheten i tätorterna kan ökas genom en medveten fysisk planering. Södertälje kommun utarbetar riktlinjer och checklistor för byggande av trygga miljöer. Att skapa trygga skolvägar prioriteras.	Stadsbyggnadsnämnden	Åtgärden beaktas i planeringen. En checklista finns framtagen för bedömning av trygghet.	

Kulturhistoriskt värdefulla miljöer

LOKALA ÅTGÄRDER

- Senast år 2010 grundas den fysiska planeringen och samhällsbyggandet på program och strategier för hur kulturhistoriska och estetiska värden ska tas tillvara och utvecklas. **Kommentar:** Åtgärden pågår.
- Den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen är senast år 2010 definierad och ett program finns för skydd av dess värden. Samtidigt är minst 25% av den värdefulla bebyggelsen långsiktigt skyddad. **Kommentar:** Åtgärden pågår.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Senast år 2007 har kommunen tagit fram program och strategier för hur kulturhistoriska och estetiska värden ska tas till vara och utvecklas. Arbetet föregås av en bebyggelseinventering och resulterar i ett kulturmiljövårdsprogram.	Kultur- och fritidsnämnden	Åtgärden genomförd.	
Senast till år 2010 bör kommunen ha tagit fram informationsmaterial om kulturhistoriskt värdefulla objekt som byggnader, kulturbärande element och fornminnen. Syftet är att göra den lokala historien lättillgänglig.	Kultur- och fritidsnämnden	Rapporten utgör informationsmaterialet och kommer att tillgängliggöras via kommunens hemsida och om möjligt även tryckas.	

Nationellt mål: Levande sjöar och vattendrag

Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

LOKALA ÅTGÄRDER

- Kvarvarande opåverkade ström- och forssträckor förblir oexploaterade. **Kommentar:** Vi bevakar och arbetar enligt målet. Bland annat planeras Moraån att bli ett limniskt reservat.
- De ekologiskt särskilt känsliga vattenområdena inom Södertälje kommun som är i behov av skydd ska omfattas av naturreservat, områden fredade mot fiske, fågelskyddsområden eller biotopskyddsområden. **Kommentar:** Kommunen arbetar med detta.
- För att kunna bedriva en hållbar samhällsplanering i överensstämmelse med Miljöbalken, tar Södertälje kommun hänsyn till den samlade bebyggelsen inom ett avrinningsområde, i stället för att se till varje bebyggelseförslag för sig. **Kommentar:** Kommunen bevakar frågan.
- Södertälje kommun deltar i kommande vattenplanering där tillrinningsområdena är utgångspunkten. **Kommentar:** Kommunen bevakar och arbetar med frågan.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun tillsammans med berörda kommuner, myndigheter och eventuella andra berörda utarbetar senast år 2009 åtgärdsprogram och förvaltningsplaner med avrinningsområdena som utgångspunkt.	Miljönämnden	Åtgärden pågår. Upprättande av markanvändningskartor har genomförts för alla delavrinningsområden. Länsstyrelsen har tagit fram ett åtgärdsförslag enligt vattendirektivet, som ett första steg i vattenplaneringen.	
Vid detaljplanering, fördjupad översiktsplanering samt bygglovsprövning inom ekologiskt särskilt känsliga avrinningsområden tar Södertälje kommun hänsyn till den samlade bebyggelsens påverkan.	Stadsbyggnadsnämnden, kommundelsnämnderna, miljönämnden	Beaktas i samband med detaljplanläggning och lokaliseringsprövning av ny bebyggelse.	
Detaljplanering inom strandskyddade områden förekommer inte annat än då det finns särskilda skäl. Då läggs stor vikt vid tillgänglighet för allmänheten, samt påverkan på flora och fauna eftersom orörda stränder är livsavgörande för många växter och djur.	Stadsbyggnadsnämnden, kommundelsnämnderna, miljönämnden	Bevakas kontinuerligt i översiktsplan- och detaljplanarbete.	
Södertälje kommun utreder behovet av att mynningsvikar och utmynnande vattendrag skyddas för sina naturvärden i allmänhet och som reproduktions- och uppväxtområden för fisk och andra organismer.	Miljönämnden	Inventering genomförd. Åtgärden föreslås prioriteras och ett åtgärdsprogram tas fram.	

Nationellt mål: Hav i balans samt levande kust och skärgård

Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktig hållbar produktionsförmåga och den ekologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärde. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

 De ekologiskt särskilt känsliga kustområdena inom Södertälje kommun som är i behov av skydd omfattas av naturreservat, fågelskyddsområden eller områden fredade mot fiske. **Kommentar:** Kommunen arbetar enligt målet.

 Södertälje kommun deltar aktivt i kommande vattenplanering där avrinningsområdena är utgångspunkten. **Kommentar:** Kommunen deltar aktivt i vattenplaneringen.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun engagerar sig i samarbetet mellan skärgårdskommuner, länsstyrelser, hembygdsföreningar och naturskydds- och miljöföreningar för att höja medvetandet om Östersjön och skärgårdsmiljön och identifierar insatser för att minska miljöpåverkan.	Kommunstyrelsen	Åtgärden pågår.	

Nationellt mål: Säker strålmiljö

Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning i den yttre miljön.

LOKALA DELMÅL

 Senast år 2010 har alla skolor och förskolor lägre radonhalt än 200 Bq/m³. Senast år 2020 är radonhalten i alla bostäder lägre än 200 Bq/m³. (Nationellt mål) **Kommentar:** Målet är uppnått för skolor och förskolor. Fastighetsägarna arbetar med resterande bostäder och tillsynens av dem ska påbörjas 2010-2011.

 Byggandet av de master som krävs för mobiltelefonin samordnas för att undvika en alltför stor påverkan på omgivningen. **Kommentar:** Målet beaktas i all planering i den mån det är möjligt.

 Södertälje kommun verkar för att minst tre relativt opåverkade områden med låg elektromagnetisk strålning bibehålls och att strålningen där inte ökar. **Kommentar:** Kommunen verkar för målet men det är problematiskt.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun tillser att bostäder och byggnader som uppförs i högriskområden samt i områden med lokala förekomster av högradonmark, ska ha en radonsäker grundkonstruktion.	Stadsbyggnadsnämnden	Åtgärden bedöms som genomförd. Ansvaret att följa byggnormen (som säger att det ska vara en byggsäker konstruktion) ligger på byggherren.	
Södertälje kommun följer upp tidigare radonmätningar och förnyar informationen till berörda fastighetsägare.	Miljönämnden	Åtgärden pågår. En stor mängd nya mätningar har gjorts under mätsäsongen 07-08 genom kampanjer.	
Södertälje kommun följer upp inventeringen av de hus och offentliga lokaler som misstänks vara byggda med blåbetong.	Miljönämnden	I första hand genomfört på skolor och förskolor som nu ligger under riktvärdet. Förväntas vara slutfört år 2010.	
Södertälje kommun bevakar frågor om radiofrekvent elektrisk fältstyrka. Mätningar utförs regelbundet.	Miljönämnden	Mätprogram fastställt för återkommande mätningar.	
Områden med låg elektromagnetisk strålning, som är lämpliga för bebyggelse, skyddas om möjligt från ökad strålning genom detaljplan eller områdesbestämmelser.	Stadsbyggnadsnämnden, kommun-delsnämnderna	Åtgärden pågår men är svår att genomföra praktiskt.	
Vid bygglov för master för mobiltelefoni provas lokaliseringen utifrån hänsyn till landskapsbilden och behovet av orörda områden med låg elektromagnetisk strålning.	Stadsbyggnadsnämnden, kommun-delsnämnderna	Lokalisering med hänsyn till landskapsbilden provas i samband med bygglovprövningen. Åtgärden pågår men är svår att genomföra praktiskt.	

Nationellt mål: Myllrande våtmarker

Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

LOKALA DELMÅL

Ingen exploatering sker som innebär negativ påverkan på våtmarker med höga natur eller kulturvärden.
Kommentar: Kommunen arbetar enligt målet.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
I samband med detaljplanering och exploatering, uppmärksammas och värnas alltid befintliga våtmarker.	Stadsbyggnadsnämnden, kommunaldelsnämnderna, miljönämnden	Stadsbyggnadsnämnden: Bevakas kontinuerligt i översiktsplan- och detaljplanarbete. Miljönämnden: Åtgärden bevakas och pågår kontinuerligt i planarbetet.	
Södertälje kommun arbetar aktivt för att våtmarker och småvatten ska bevaras i anslutning till tätorter och inom odlingslandskapet samt vid behov återskapas.	Stadsbyggnadsnämnden, kommunaldelsnämnderna, miljönämnden	Stadsbyggnadsnämnden: Bevakas kontinuerligt i översiktsplan- och detaljplanarbete. Miljönämnden: Åtgärden bevakas och pågår kontinuerligt i planarbetet. En groddjursinventering är genomförd 2007.	

Nationellt mål: Bara naturlig försurning

De försurande effekterna av nedfall och markanvändning skall underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen skall inte öka korrosionshastigheten i tekniskt material eller kulturföremål och byggnader.

LOKALA DELMÅL

År 2020 är sjöarna i Södertälje kommun inte längre drabbade av försurning som orsakas av människan.
Kommentar: Kommunen klarar målet (Länsstyrelsens bedömning)

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun verkar för att de sjöar inom Södertälje kommun som kalkas idag, ska kalkas även fortsättningsvis enligt Länsstyrelsens kalkningsplan.	Miljönämnden	Fortlöpande.	
Södertälje kommun engagerar sig i kalkning av vissa sjöar, t ex Trönsjön och Askaren, för att säkra den biologiska mångfalden. Kommunen bör överväga att överta huvudmannskapet för kalkning av denna typ av sjöar.	Miljönämnden	Åtgärden pågår. Miljökontoret kommer eventuellt bli huvudman för kalkningen av Stora Trönsjön.	

Nationellt mål: Skyddande ozonskikt

Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.

LOKALA DELMÅL

 Senast till år 2010 har alla stationära anläggningar med innehåll av köldmedierna av HCFC eller CFC (senast till december 2004) inom Södertälje kommun identifierats och köldmediet ersatts med ämnen som inte påverkar ozonskiktet negativt. **Kommentar:** Utfasning av CFC och HCFC är genomförd.

 Södertälje kommun föregår med gott exempel och byta köldmedier till ämnen som inte påverkar ozonskiktet negativt och inte heller bidrar till växthuseffekten. **Kommentar:** Utfasning av ämnen som påverkar ozonskiktet negativt är genomförd. Utsläppen av ozonnedbrytande ämnen sker främst från varor och produkter.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun bör undersöka möjligheterna att ersätta traditionell komfortkyla med frikyla eller annan mindre miljöpåverkande teknik i de egna fastigheterna.	Telgebostäder, Telge fastigheter	Åtgärden pågår och bevakas. Telgebostäder: Telgebostäder samarbetar med Telge Energi i dessa frågor. Telge Fastigheter: Utrett och genomfört i Luna och Kringlan.	
Södertälje kommun kartlägger förekomsten och användningen av ozonnedbrytande ämnen inom kommunen.	Miljönämnden	Åtgärden pågår men föreslås omformuleras. Målet och uppdraget kan bara omfatta de anläggningar som är anmälningspliktiga. Övriga (mindre) anläggningar är praktiskt omöjligt att kartlägga. Förväntas vara klart år 2010.	
En plan utarbetas för inventering och utfasning av skumplast innehållande CFC/HCFC vid ombyggnad, renovering, reparation och rivning.	Telgebostäder, Telge fastigheter	Telgebostäder: Generellt finns ingen möjlighet att praktiskt/ekonomiskt fasa ut skumplast CFC/HCFC. Det är mycket sällan som detta blir aktuellt vid ombyggnad, renovering och reparation i Telgebostädernas fastigheter. Telge Fastigheter: Ej hanterat, jämför TBs svar.	

Övergripande mål

Södertälje kommun ska samhällsplanera för en effektivare energianvändning inom bebyggelse och transportsektorn.

Mål på lång sikt

Utsläppen av växthusgaser inom Södertälje kommun ska minska med 60 % mellan 1990 och 2020 enligt Agenda 21 med klimatstrategi för Södertälje kommun.

Delmål

- Södertälje kommun ska minimera sin förbrukning av fossila bränslen. År 2007 ska inga fastigheter med kommunala verksamheter värmas med fossila bränslen från enskilda pannor. **Kommentar:** I stort sett värms inge kommunala verksamheter med fossila bränslen från enskilda pannor.
- Utsläppen av koldioxid från uppvärmning av enskilda fastigheter ska minska jämfört med 2000 års nivå. **Kommentar:** Utsläppen har minskat från enskilda fastigheter.
- År 2010 ska fjärrvärmeproduktionen inom kommunen till minst 80 % baseras på förnyelsebara bränslen (enligt IPCC:s def, av förnyelsebara bränslen). **Kommentar:** Ca 76% baseras på förnyelsebara bränslen.
- Energianvändningen inom kommunens och de kommunala bolagens lokaler ska minska med minst 2 % per år och ytenhet från det att energiplanen antas år 2004 fram till år 2010. **Kommentar:** Verksamheterna arbetar enligt målet.

Åtgärder	Ansvariga nämnder och bolag	Svar från ansvariga nämnder och bolag	
GENERELLA ÅTGÄRDER			
Kommunens bolag, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden samt miljönämnden ska kontinuerligt arbeta med energistrategiska åtgärder i sin planering.	Kommunens bolag, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden samt miljönämnden	Görs fortlöpande. I olika sammanhang, men inte uttalat eller samlat under en rubrik.	
Kommunens bolag, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden samt miljönämnden ska göra energiplanens intentioner kända för kommunens invånare, näringslivet i kommunen och för andra intressenter och aktivt arbeta för att implementera energiplanens åtgärdsförslag.	Kommunens bolag, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden samt miljönämnden	Görs fortlöpande bland annat via energirådgivningen och miljöbokslutet.	
ÅTGÄRDER FÖR SÄKER OCH MILJÖANPASSAD ENERGITILLFÖRSEL			
<i>Generella åtgärder</i>			
Fastigheter med kommunal verksamhet ska värmas med fjärrvärme eller förnybara energikällor i enskilda system senast år 2007.	Telge Nät, Telge fastigheter, Telge bostäder, Telge Hovsjö	Enstaka objekt återstår.	
Kommunen arbetar aktivt för att informera kommuninvånarna om bestämmelserna i hälsoskyddsföreskrifterna om vedeldning, samt ge information om hur man kan "elda rätt". Ansvaret för detta ligger på miljönämnden.	Miljönämnden	Görs fortlöpande. På webbplatsen och genom seminarium eller andra återkommande aktiviteter.	
Kommunen ska verka för att större bebyggelsegrupper utanför fjärrvärm nätet vid nybyggnation ska förberedas för en kollektiv anslutning till när- eller fjärrvärme.	Kommundelsnämnderna, tekniska nämnden och stadsbyggnadsnämnden	Kontoret arbetar aktivt med frågan vid planläggning och genomförande av planer där staden är markägare.	
Kommunen ska vid nybyggnation eller större ombyggnation, i planföreskrifter reglera att installation av direktverkande el eller pannor för enbart oljeeldning eller andra fossila bränslen inte tillåts.	Stadsbyggnadsnämnden, kommunaldelsnämnderna och miljönämnden	Rekommendation ges alltid i planerna, men PBL ger inget stöd för ett förbud.	

Åtgärder	Ansvariga nämnder och bolag	Svar från ansvariga nämnder och bolag	
Kommunen ska genom rådgivning och information verka för att direktverkande elvärme eller pannor för enbart oljeeldning eller andra fossila bränslen inte installeras vid nybyggnation eller vid större ombyggnader utanför detaljplanlagt område.	Stadsbyggnadsnämnden och miljönämnden	Rådgivning och information kommer att lämnas vid byggsamråden.	
<i>Uppvärmning i centralorten</i>			
Kommunen skall vid utarbetande av detaljplan, exploateringsavtal och dylikt normalt kräva uppvärmning med fjärrvärme.	Tekniska nämnden, kommundelsnämnderna och stadsbyggnadsnämnden	SBN har i de exploateringsöverenskommelser som tecknats och där det finns möjlighet att ansluta sig till fjärrvärmenätet, förbundet byggherren att komma överens med lämplig värmeleverantör om uppvärmning med fjärrvärme.	
Nyproduktion av småhus ska alltid planeras för möjligheten att införa fjärrvärme eller annat kollektivt uppvärmningssystem.	Tekniska nämnden, kommundelsnämnderna	Kommunen arbetar aktivt för att nya småhus skall kunna anslutas till fjärrvärme. Telge Nät ansvarar för att bygga ut nätet så att anslutning är möjlig.	
Kommunen ska genom ägardirektiv verka för att Söderenergi arbetar aktivt för att minska andelen fossila bränslen i syfte att fjärrvärmeproduktionen inom kommunen år 2010 till minst 80 % ska baseras på förnyelsebara bränslen.	Kommunstyrelsen	År 2008 uppgick andelen biobränslen till ca 76%. Söderenergi har en uttalad målsättning att minska andelen fossila bränslen i sin bränslemix. Efter utbyggnaden till kraftvärme kommer andelen fossila bränslen att minska ytterligare.	
<i>Uppvärmning i övriga tätorter</i>			
Kommunen ska vid utarbetande av detaljplan, exploateringsavtal och dylikt normalt kräva uppvärmning med fjärrvärme i Järna.	Järna kommundelsnämnd, tekniska nämnden och stadsbyggnadsnämnden	För Järna gäller samma regler som planläggning, exploateringsöverenskommelser och försäljning av småhus som angetts för övriga Södertälje enligt ovan.	
Fjärrvärmeproduktionen i Järna ska senast år 2007 till minst 80 % baseras på förnybara energikällor.	Telge Nät och Söderenergi	Vi ligger på ca 82% förnyelsebara bränslen i Järna.	
Nyproduktion av småhus i Järna ska alltid planeras för möjligheten att införa fjärrvärme eller annan gemensam uppvärmningsform.	Järna kommundelsnämnd och stadsbyggnadsnämnden	För Järna gäller samma regler som planläggning, exploateringsöverenskommelser och försäljning av småhus som angetts för övriga Södertälje enligt ovan.	
Kommunen ska vid utarbetande av detaljplan, exploateringsavtal och dylikt förordna uppvärmning med förnybara bränslen i samtliga tätorter.	Tekniska nämnden, kommundelsnämnderna och stadsbyggnadsnämnden	För Järna gäller samma regler som planläggning, exploateringsöverenskommelser och försäljning av småhus som angetts för övriga Södertälje enligt ovan.	
Vid etablering av fjärrvärmesystem i övriga tätorter ska fjärrvärmeproduktionen till minst 80 % baseras på förnybara energikällor. Det ska även vara möjligt för andra aktörer att driva närvärmeanläggningar.	Telge Nät och Söderenergi	Ca 76% baseras på förnyelsebara bränslen.	
<i>Enskild uppvärmning</i>			
Kommunen ska genom information och rådgivning verka för att enskild uppvärmning av byggnader ska baseras på förnybara energikällor.	Miljönämnden, stadsbyggnadsnämnden och Telge Energi Försäljning	Görs fortlöpande, bland annat vid byggsamråd och via energirådgivningen.	
Telge Energi Försäljning får i uppdrag att utreda möjligheterna att erbjuda bio-baserade bränslen utanför de områden som täcks av fjärrvärmenätet.	Telge Energi Försäljning	Telge Energi försäljning erbjuder pellets.	

Åtgärder	Ansvariga nämnder och bolag	Svar från ansvariga nämnder och bolag	
<i>Produktion och tillförsel av kyla</i>			
Kommunen ska verka för att fjärrkyl-nätet i centralorten byggs ut att omfatta alla större konsumenter av komfortkyla.	Telge Nät	Frågan beaktas vid allprojektering.	
Kommunen ska verka för att kylanläggningar utan negativ miljöpåverkan för produktion av komfortkyla ska etableras inom övriga tätorter.	Telge Nät	Frågan beaktas vid allprojektering.	
Alternativ som utnyttjar frikyla ska prioriteras vid etablering av nya anläggningar för produktion av komfortkyla.	Telge Nät	Frågan beaktas vid allprojektering.	
<i>Produktion och tillförsel av el</i>			
Kommunen ska reservera erforderligt utrymme för ett framtida kraftvärmeverk vid Igelsta och verkar för att Igelsta omvandlas till ett biobränslebaserat kraftvärmeverk.	Kommunstyrelsen	Åtgärden är genomförd.	
Samtliga kommunala verksamheter ska åläggas att köpa el från förnybara energikällor utöver de krav som elcertifikats-systemet innebär.	Kommunstyrelsen och Telge koncernstyrelse	Från och med februari 2008 köper kommunen endast el från vind- och vattenkraft via Telge Energi.	
Exponering av elektriska fält ska beaktas vid utbyggnad av eltilförselssystem.	Telge Nät och miljönämnden	Detta görs alltid både i planremisser och varje projekt.	
ÅTGÄRDER FÖR HUSHÅLLNING MED ENERGI			
<i>Generella åtgärder</i>			
Samhällsbyggnadskontoret ska senast den 1 juni 2005 utveckla riktlinjer som syftar till att hushållning med energi beaktas i översiktsplaneringen, vid upprättande av detaljplaner och i bygglovprövning.	Stadsbyggnadsnämnden	Frågan beaktas vid framtagande av den nya översiktsplanen.	
Kommunen ska vid utformning av detaljplan, exploateringsavtal och dylikt alltid verka för god energihushållning.	Stadsbyggnadsnämnden, kommunalnämnderna och tekniska nämnden	Kommunen arbetar aktivt för att verka för god energihushållning. Bättre samordning mellan detaljplaneläggning och Telge Nätets aktiviteter för att ansluta ny bebyggelse behövs dock, liksom ett ökat samarbete med småhusproducenter om metoder för uppvärmning.	
I samband med planering för byggande, såväl vad det gäller översikts- som detaljplanering, ska kommunen i ett tidigt skede formulera de energi- och miljökrav som ska gälla. Samhällsbyggnadskontoret ska verka för att energianvändningen i nya byggnader är högst 90 kWh/m ² * år.	Stadsbyggnadsnämnden och miljönämnden	Kommunen arbetar för formulera energi- och miljökrav i kommande översiktsplan. Inriktningen idag är 75kWh/m ² .	
<i>Kommunal energirådgivning</i>			
Kommunen ska utveckla den kommunala energirådgivningen i enlighet med Telge Energis verksamhetsplan.	Kommunstyrelsen eller stadsbyggnadsnämnden? (anges inte i planen)	Aktiviteter för 2008 var bland: besök på 14 företag med rådgivning och åtgärdstips, information till 600 villaägare via brev och telefon, klimatföreläsningar för gymnasieelever, energirådgivning till kunder i Morabergs handelsområde, annonser i tidningar.	
Energirådgivningens organisatoriska tillhörighet bör utredas.	Kommunstyrelsen, Telge	Behovet av detta är i dagsläget måttligt.	

Åtgärder	Ansvariga nämnder och bolag	Svar från ansvariga nämnder och bolag	
<i>Energieffektivisering i kommunens egen verksamhet</i>			
Kommunens förvaltningar och kommunala bolag ska senast 2005 upprätta strategi för energieffektivisering för respektive verksamhet.	Samtliga nämnder och bolag. Kommunstyrelsen och Telge koncernstyrelse har emellertid ett övergripande ansvar.	Arbetet pågår. Alla bolagen arbetar med frågan.	
Alla kommunala verksamheter och förvaltare ska genomföra analys av energianvändningen för samtliga fastigheter och verksamheter.	Samtliga nämnder och bolag	Analys är genomförd och fastigheterna prioriterade i angelägenhetsgrad. Bolagets effektiviseringsmål är i genomsnitt 2% per år. Bolaget har anställt en kvalificerad resurs med enda uppdrag att driva bolagets effektiviseringsarbete. I budget 2007 avsattes särskilda medel inom varje förvaltningsområde för effektiviseringar.	
Kommunen ska ställa kvantitativa mål för energieffektivisering inom kommunens verksamheter.	Kommunstyrelsen	Åtgärden genomförd. Målen finns med i Mål & Budget.	
Kommunen ska årligen sammanställa uppgifter om energianvändning och resultat av energieffektiviseringsåtgärder i kommunens verksamhet inklusive kommunala bolag.	Samtliga nämnder och bolag. Miljönämnden får ett ansvar att presentera resultatet i miljöbokslutet.	Samtliga bolag ska sammanställa uppgifter om energianvändning i verksamhetsberättelserna.	
Kommunen fortsätter inventeringen av energiförbrukningen i kommunens fastighetsbestånd. Fastigheter med hög energiförbrukning ska prioriteras för renovering och energieffektivisering.	Telge fastigheter och Telge Bostäder	Ett samarbete pågår mellan Telgebostäder och Telge Energi där vi ser ut de mest olönsamma fastigheter vad gäller energiförbrukning. Utbyggnadstakten är c:a 15 st fastigheter per år. Analys är genomförd och fastigheterna prioriterade i angelägenhetsgrad. Bolagets effektiviseringsmål, i genomsnitt 2% per år.	
Kommunen ska göra en tids- och genomförandeplan i syfte att inga fastigheter med kommunala verksamheter år 2007 ska värmas med fossila bränslen från enskilda pannor.	Telge fastigheter	Åtgärden är genomförd.	
Kommunen ska i sina direktiv tillse att de kommunala bolagen inventerar energiförbrukningen i sina fastighetsbestånd. Fastigheter med stor energiförbrukning ska prioriteras för renovering och energieffektivisering.	Kommunstyrelsen	Arbetet pågår. Bolaget har energieffektivisering som långsiktigt miljömål.	
Kommunen ska i direktiven till Telge Energi Försäljning och Telge Bostäder ange att eltaxor och mätningar i Södertälje kommun utformas så att energihushållningen ökar.	Koncernstyrelsen	Bolagens priskonstruktioner är, enligt vår bedömning, så rörliga som de kan vara utan att bolagens ekonomi utsätts för alltför stora risker.	
Kommunen ska verka för att möjligheten till individuell mätning av varmvattenförbrukningen beaktas.			
Kommunen och kommunens bolag ska tillämpa livscykelkostnad som urvalskriterium vid upphandlingar som omfattas av lagen om offentlig upphandling.	Samtliga nämnder och bolag	Tillämpas ej. Förståelsen av innebörden i målet verkar mycket dålig.	

Åtgärder	Ansvariga nämnder och bolag	Svar från ansvariga nämnder och bolag	
Nyckeltal för värme- och elförbrukning i kommunala verksamheter och fastigheter ska inte överstiga riksgenomsnittet eller annat relevant nyckeltal senast vid utgången av 2005. Ambitionsnivån ska därefter höjas ytterligare.	Samtliga nämnder och bolag	Telgebostäder arbetar med nyckeltal.	
Vid översyn av kommunens taxor ska energieffektivitet och minskad förbrukning premieras.	Kommunala bolagen	Denna aspekt finns med när taxor ses över.	

Kommunstyrelsen
151 89 Södertälje